

»VIÐ PETUR MOHR DAM Á ODDA«

Javnaðarpolitikkurin og fiskimenn

Grovur er Erlendur í sínum álop-um á P. M. Dam og av øllum alvi roynir hann nú — ikki so nógv fyrri at verja seg sjálvan, men fyrri at ill-gíta Dam og seta hann niðarlaga í eygum fiskimanna — at gera tær mongu, stóru royndirnar eins og tey útintu verkini til einkis, ið P. M. Dam, sum formaður javnaðarflokksins, hevur gingið á odda fyrri.

Men Erlendur eigur at vera fullvís-ur í, at øll hesi skitnu sniðálop hansara verfa at falla niður fyrri. Tey eru hópiseys, ósonn og hava þúrt einki sum helst við veruleikan at gera.

Erlendur og hansara menn hava vissuliga einki at breggja sær av, teir hava yvirhøvur einki gjørt, hvørki fiskimonnum, arbeiðarum ella Føroya fólki til frama.

Kann verða tað fer at koma seinni, men higartil standa teir spílnaknir, kunnu hvørki vísa á eitt ella annað, ið hevur fært menning og framburð við sær.

Teirra tingmenn eru so gott sum turrgeildir fyrri alt, ið eitur uppskot, ið búið kundu um tey óteljandi sam-felagsbrekini.

Nú vil Erlendur eisini venda veruleikanum tann vegin, at javnaðarmenn við P. M. Dam á odda heldur einki hava gjørt.

Men her verður Erlendur at koma stutt, og her verður hann ikki at kunna venda veruleikanum og reingja sannleikanum.

Síðani javnaðarmenn komu á ting hava teir barst fyrri betri korum hjá fiskimonnum. Tað hevur verið eitt tungt stríð, eitt hart stríð og vónbrotini hava verið mong, men framá hevur gingið. Einstakir ljósglottar hava verið, og av og á hevur tað vissuliga hent, at afturhaldið hevur boýgt seg og tikið undir við javnaðarmonnum — eisini tjóðveldismenn. Tókk havi teir fyrri tað.

Vit kunnu nevna nokur dømi frá bardaga javnaðarmanna við P. M. Dam á odda fyrri bótum livilíkindum fyrri fiskimannafjöldina — alt samalt mál, ið tjóðveldisflokkurin ikki hevur sett fjóður á blað fyrri at fremja.

SÁTTMÁLASTRÍÐIÐ 1940

Í 1940 var verkfall á fiskiflotanum. Fiskimenn vildu hava 35 % í staðin fyrri 33 %. Málið kom á ting, stríðið var hart, men at enda eydnaðist tað javnaðarmonnum at vinna sómur fyrri rættvísiskrøvum fiskimanna.

GRÖNLANDSMÁLID

Eitt livsmál hjá øllum fiskimonnum. Heitar og ídnari talsmann enn P. M. Dam og javnaðarmenn hava fiskimenn ikki átt í hesum máli. Grönlánda-stongsilin varð brotin, og nú er sagt frá teirri stórúthygging, ið fara skal fram har yviri. P. M. Dam segði tinginum frá, hvar úthyggingin best kundi fara fram, í staðin fyrri at lurta

eftir honum sendi lögtingið dýra sendinevnd til Grönlánda, men hon kundi ikki koma fram við einum einasta positivum uppskoti, ið Dam ikki var komið við framanundan.

Rættindi feroyinga eru vísandi har yviri á javnt rættindi hjá øðrum donskum ríkisborgarum, eitt stórt framstíg, vit fyrst og fremst hava P. M. Dam at takka fyrri.

FØROYA FISKASÖLA

Frá fyrsta degi av hava javnaðarmenn barst fyrri, at fiskimenn skuldu fáa helmingin av limunum í stjórni og -umboðsmannanevndini. Uppskotini hava verið feld ferð eftir ferð. Nú er einkarrættur Fiskasölunnar avtikið. Javnaðarmenn hava sett uppskot fram, fyrri at fremja rættvísiskrøv fiskimanna.

Hvat hava tjóðveldismenn gjørt? Einki.

FRABÝTISRÆTTURIN

Skakaður av fiskimanna ringu sølu-royndum, tá ið teir komu heim aftur, setti javnaðarflokkurin fram lógaruppskot um, at fiskimenn skuldu hava — ikki bert við sluppunum, men við øllum skipum — rætt til at býta frá.

Hesi uppskot javnaðarmanna hava verið feld.

Hvat hava tjóðveldismenn gjørt síðani teir komu á ting hesum máli til frama.

Hvørki eitt ella annað.

AVROKNINGARNAR GJØGNUM FF og SF

Javnaðarflokkurin hevur sett uppskot um, at allar avrokningar hjá fiskimonnum skuldu fara gjøgnum annað teirra felag, annaðhvørt Føroya Fiskimannafelag ella Suðuroyar Fiskimannafelag.

Hetta vildi frígjørt fiskimannin og tryggjað honum at fingið tað, ið hann eigur. Tað vildi tikið burtur alla tað ósemju, sum hevur verið millum reiðaran og fiskimannin um uppperðina og spart øll tey sakarmál, sum hava verið um hetta mál.

Eisini hetta fall av ávum afturhaldsmanna.

Men hvat hava tjóðveldismenn gjørt fyrri at tryggja fiskimonnum sína avrokning, síðani teir komu á ting?

Hvørki eitt ella annað.

PANTSETING AV FISKI

Um hetta mál hövdu javnaðarmenn eisini uppskot. Teir vildu tryggja fiskimonnum móti, at reiðarin pantsetti fisk teirra, hvat lættliga kundi føra til stórar missir hjá fiskimonnum.

MINSTALØNIN

Ílla royndist ofta inntøka fiskimanna og ofta hevur hon verið niðanfyrri hungursmarkið hjá mongum. Ásannandi henda dapra veruleika, settu javnaðarmenn uppskot um at

tryggja fiskimonnum eina minstuløn, eftir uppskotinum 700 kr. um mánaðin. Hetta gjörði afturhaldið til 500 kr., og seinni er hetta av afturhaldinum kryplað niður í fítið og einki.

Hvat hava tjóðveldismenn at vísa á í hesum máli?

Þúrt einki.

LONJAVNINGARGRUNNURIN

Eisini hesin grunnur er settur á stovn eftir uppskoti frá javnaðarmonnum. Víst hevur hann, orsakað av afturhaldsins kryplingarpolitikki, ikki virkað soleiðis, sum av javnaðarmonnum atlað, men eitt gott framstíg var tað.

FORSKOTSFRINDANIN

Royndirnar hava mangan víst, at fiskimenn ofta hava verið noyddir at láða eitt heilt ár og meira fyrri at fáa avrokningina. Meðan maðurin er burtur, er einki til komu og børn. Javnaðarmenn reistu tí málið um forskot. Forskotsfrindanin varð samtykt. Eitt stórt framstíg fyrri okkara fiskimenn, men eisini her hava royndirnar víst, at í somu løtu sum afturhaldið tók við ræðinum, var forskotsfrindanin avtikið, men seinni sett aftur í gildi, tó kryplað niður í einki.

Hvat hava tjóðveldismenn gjørt í hesum máli?

Þúrt einki.

ENDURNÝGGJANIN AV SKIP-AFLOTANUM

Í grein síni skrivar Erlendur um endurnýggjanina av skipaflotanum og sigur, at P. M. Dam vil hava fiskimenn at seta seg hendur í favn til teir fáa 100 nýggjar Sjúðarbergar o. s. framvegis.

Alt samalt hópiseyst tvaðt, ið einki hevur við veruleika ella sannleika at gera.

Vil Erlendur hava gjøllari greiðu á hesum máli, kann hann lesa bóklingin »Arbeiði til øll á sjógv og landi«.

Har hava javnaðarmenn við P. M. Dam á odda sett fullfíggað uppskot um endurnýggjan av skipaflotanum, har er sagt frá, hvussu mong skip vit skulu hava av hvørjum slag og uppskot um, hvussu allur peningurin til endurnýggjanina skuldi fáast til vegar.

Hetta uppskotið fall.

Bert uppskotið um Vinnulánsgrunnin varð samtykt og ikki minst honum er tað at takka, at tað veruliga eydnaðist at keypa nógv skip til landið, men tíverri ikki skipakeyp av tilíku slag og eftir keypskipan, ið javnaðarmenn hövdu uppskot um.

Hvat hava tjóðveldismenn gjørt í

samband við endurnýggjanina av skipaflotanum og hvar eru uppskoti teirra?

Nei, tey eru ikki til.

Teir hava ikki sett fjóður á blað. Teir hava þúrt einki gjørt. ...o

Hetta er veruleikin.

Soleiðis kundu vit hildið áfram og víst á tey mongu tøkini, javnaðarmenn við P. M. Dam á odda hava gjørt, men tíverri hava verið ov fáir. Hvat okkara fiskimenn og landið sum heild hevur mist av hesum, er so ófatuliga nógv, at neyvan nakar dugir at meta um tað.

Í øllum hesum málum og mongum aftur at er stóða tjóðveldismanna sera greið.

Teir hava einki uppskot havt um nakað, ið kann hava búið um livilíkindi fiskimanna, arbeiðsamboð til fiskimenn, stórri framleiðslu og økta inntøku.

Teir hava einki gjørt.

Mandatsvikini

Erlendur skrivar framvegis um mandatsvik í samband við innlimingina og sigur, at hann framvegis vil leggja Vábbingar og Porkeningar undir mandatsvik.

Veruleikan vil hann einki hava við at gera.

At 150 manns, ið móttir vóru til fundar í Vági og 49 av 50, ið móttir vóru til fundar í Porkeri, fullt og heiltingu inn fyrri innlimingini, sigur hann, er mandatsvik.

So langt er hann komið burtur frá veruleikanum og sannleikanum, at sjálvst ikki tey sterkastu prógvini, ja sjálvst ikki hansara egna ásanann, »Seinni gjördu feløg teirra aðra samtykt í hesum máli. Tað er teimum loyvt — eyðvitað.« fær hann at halda seg frá at gera álop á Vábbingar og Porkeningar, tí teir tóku ta stóðu, ið teir hildu vera rættast og best, soleiðis sum feløg teirra hövdu álagt teimum at gera.

Annað hava hesir menn ikki gjørt seg sekar í.

Viðari sigur Erlendur um P. M. Dam:

»Og tað er ágangur hans — beinleiðis og óbeinleiðis — sum hevur fingið Suðuroyingar á Havnarferð at gloyma skynsemi og skil.«

Ósannindi við lít.

Sosialurin, J. H. Danbjørg, Vábbingar og P. M. Dam sjálvur hava ferð eftir ferð sagt Erlendi sannleikan: at P. M. Dam yvirhøvur ikki tosaði við ein einasta av Vábbingunum ella Porkeningunum áðrenn fundin í Føroya Arbeiðarafelag.

Men kortini heldur Erlendur áfram við síni grovu ósannindisskriving.

Skipafelagið Føroyar

Telefonir 209 171 274

Tórshavn